

КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ

В сучасних економічних умовах, одна з тенденцій, що впливає на розвитку сфери освіти, є комерціалізація. Орієнтація на комерціалізацію освітніх послуг пов'язана не лише зі структурними трансформаціями, які розпочались в 90-х роках минулого сторіччя, а й з новими економічними, соціальними, інноваційними та інформаційними умовами.

Перехід до ринкових відносин зумовив нестачу бюджетного фінансування університетів з боку держави, що змушує їх шукати нові доадткові джерела та ресурси для фінансової підтримки, а цього можливо уникнути в умовах підприємницьких ініціатив. Однією з новацій того періоду було створення недержавних вищих навчальних закладів, що стали певною альтернативою вищим навчальним закладам, які фінансувалися з бюджету і давали змогу приймати на навчання на контрактній основі студентів. Ці економічні умови стали причиною становлення вищих навчальних закладів як суб'єктів господарювання разом з організаціями та підприємствами, функціонуючи в сфері послуг та виробництва, та отримуючи прибуток з результатів власної діяльності.

Всі зміни та трансформації, що відбуваються у сфері вищої освіти мають не лише економічні, а й соціальні наслідки. Сьогодні держава не в змозі повністю задовольняти фінансові потреби та вимоги закладів вищої освіти. Однією з причин є скорочення кількості студентів, що не дає змоги повністю реалізувати можливий потенціал університетів. Також важливою проблемою є те, що не всі випускники університетів можуть знайти роботу за своїм фахом, а роботодавці не можуть повністю задовольнити професійні потреби, тобто немає повної взаємодії між роботодавцями, ринком праці та університетами.

Особливості функціонування механізму освіти полягають в постійній трансформації та розвитку. Сьогодні система вищої освіти в Україні перебуває в процесі постійного реформування, на що впливають зміни в економіці, суспільстві. Тому необхідно визначити нові шляхи трансформації сфери вищої освіти, оскільки вона являється важливим суспільним інститутом. Також важливим є теоретичне обґрунтування ролі та функцій вищої освіти як інституту в сучасному суспільстві та економіці.

В ряді європейських країн спостерігається надзвичайна різноманітність вищих навчальних закладів, проте відзначаються схожість тенденцій у розвитку систем вищої освіти в цілому. Серед вищезазначених показників необхідно навести наступні: децентралізація, академічна автономія, державна відповідальність за систему вищої освіти, державне фінансування вищої освіти, інтернаціоналізація і т.д. Європейська вища освіта володіє своєрідною визначеністю, яка відрізняє її від американської моделі, незважаючи на те, що в сучасній Європі існує різноманіття освітніх систем, які мають свої традиції, моделі навчання та наукові школи.

Тож в умовах формування уніфікованих цінностей європейська система вищої освіти прагне зберегти своє різноманіття і одночасно відповісти на сучасні виклики глобалізації, що проявляється у прагненні відродити традиції інтернаціоналізації. Вхідження до єдиного світового освітнього простору – один із напрямків розвитку міжнародних зв'язків європейської вищої освіти, функціональне призначення якого – протистояння зростаючим тенденціям американізації та комерціалізації, поширення яких в Європі оцінюють неоднозначно. Хоча розвиток вітчизняних освітніх традицій формувався під впливом європейських [1].

У сучасних умовах ринок освіти є одним із пріоритетних напрямів розвитку державної політики, що зумовило підвищену увагу до нього. Особливо зросла актуальність цього питання через відтік молоді за кордон, високий рівень конкуренції серед вузів та боротьбу за абітурієнта. Тому підвищується необхідність дослідження ринку освітніх послуг, формування в його межах балансу попиту та пропозиції, вивчення структури та основних складників. Сьогодні ми спостерігаємо значні реформи у сфері освітніх послуг як на законодавчому, так і на соціальному рівні. Зокрема, розроблено та введено в дію ЗУ «Про освіту», затверджені регіональні комплексні програми розвитку освіти в межах областей, оптимізовано кількість спеціальностей тощо [2].

Комерціалізація вищої освіти дає можливість вищим навчальним закладам розвивати нові форми навчання, досліджувати та впроваджувати нові технології та види освітньої діяльності, створювати нові можливості для отримання здобувачами освіти нових навичок, вмінь, знань та компетентностей. Проте, сьогодні комерціалізація вищої освіти в Україні відбувається, в основному, шляхом збільшення плати за навчання.

Список використаних джерел

1. Кльов. М.В. Комерціалізація вищої освіти: характерні риси та тенденції розвитку / М. В. Кльов // [Грані](#). - 2014. - № 5. - С. 85-91. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2014_5_18
2. Яворська М.К Структура ринку освітніх послуг/Економіка і суспільство/ ВНЗ Випуск # 13 / 2017